

منتشر شده توسط سایت شخصی
دکتر عبدالله شفقت آبادی
www.dr-ashofatabadi.ir

شفقت

نشریه

دانشگاه سپاهیان دانشگاه دین

پائیز ۱۳۵۳

فهرست مندرجات

صفحه	پژوهشگر	مترجم	نویسنده	عنوان
۱	-	-	-	- دانشگاه سپاهیان انقلاب ایران
۲	-	-	دکتر مهدی شیخیان	- وسایل ارتباط جمعی و یادگیری
۸	-	-	دکتر علی اکبر سیف	- سؤالات چند انضباطی و نحوه بهره‌آنها
۱۵	-	-	دکتر غلامعباس توسلی	- زمینه آزمایش و تجربه در گروه‌های کوچک
۲۲	-	دکتر محمدمهدی خدیوی زند	ژرژ گایا	- منشی‌شناسی در جهان امروز
۲۸	-	نورالدین رحمانیان	-	- شخصیت بافتح
۳۷	-	-	دکتر امان‌الله ترجمان	- اصول برنامه‌ریزی در تعلیم و تربیت (روش در صدکار کرده)
۴۴	-	دکتر حمزه گنجی	مارسل تورپیو	- راهنمای شفلی
۵۴	-	-	عبدالله شفیع آبادی	- کنوری انضباط حرفه
۵۹	حسن پاشا شریفی	-	-	- نظریه‌های مربوط به هوش و آزمون‌های استعداد
۶۴	-	-	داور شیخاوندی	- پیش‌بینی جمعیت، کارکنان، هزینه‌های جاری در کوردکستان، استان و دوره راهنمایی

طرح‌ها و تنظیم: حسن ایران‌دوست
 دانشجوی دانشگاه سپاهیان انقلاب ایران

استفاده از مطالب با ذکر ماخذ آزاد است

تئوری انتخاب حرفه

نوشته: عبدالله شفیع آبادی

رشته تخصصی مشاوره و راهنمایی
آمریکا - دانشگاه ایلنوی شمالی
نوامبر ۱۹۷۴

مقدمه

تئوریهای مشاوره و راهنمایی عموماً و تئوریهای مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای خصوصاً تحت تأثیر عقاید مردم و مبانی فرهنگی جامعه قرار می‌گیرند. به عبارت دیگر مبانی فرهنگی، اعتقادات افراد جامعه، ونحوه زندگی مردم تا حد بسیار زیادی تعیین‌کننده میزان کارآئی و سودمندی يك تئوری و یا يك روش بر مشاوره و راهنمایی می‌باشد. بنابراین نگارنده معتقد است که باید تئوری‌های موجود در مشاوره و راهنمایی را که در آمریکا بوجود آمده بطریقی تعبیر و تفسیر نموده که با نیازها و احتیاجات ملکت ما سازگار باشند. در تعبیر و تفسیر و یا در ایجاد يك تئوری باید به نیازهای فردی، نیازهای جامعه، عقاید مردم، و اصول و مبانی فرهنگی توجه کامل مبذول داشت.

خلاصه‌ای از برخی از تئوریهای انتخاب حرفه

هر تئوری متکی بر تئوریهای قبلی و وابسته به نتیجه تحقیقات علمی می‌باشد. لذا در ایجاد يك تئوری باید سایر تئوریهای موجود در زمینه مربوطه را بدقت مورد بررسی قرار داد. از تحقیقات انجام شده در مورد سایر تئوریها ممکن است نتایج سودمندی حاصل شده باشد که میتواند در ایجاد تئوری جدید مورد استفاده قرار گیرد. قبل از معرفی تئوری پیشنهادی انتخاب حرفه نگارنده لازم میدانم که مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای را بطور خلاصه تعریف نماید.

تعریف مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای

از طریق مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای میتوان به فرد کمک کرد تا شغل مناسبی را برای خود انتخاب نماید. مشاور و راهنمای حرفه‌ای به فرد کمک می‌کند تا توانائی-های خود را بشناسد و از نقایص و کمبودهای خود آگاه

شود. سپس براساس استعدادهای فردی حرفه‌ای را انتخاب نماید که احتمال موفقیت بیشتری در آن وجود دارد. تعاریف متعددی در مورد مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای ابراز شده است. تعریفی را که نگارنده در این مقاله مورد استفاده قرار داده توسط موریل وفورست (۱۹۷۰) پیشنهاد شده است. موریل وفورست معتقدند که عوامل متعددی در مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای اهمیت خاص دارند. این عوامل عبارتند از: علایق، توانائی‌ها، نیازهای فردی و اجتماعی، رشد شخصیت، و اطلاعات حرفه‌ای و تعلیماتی. نویسندگان معتقدند که نقش اساسی مشاور و راهنمای حرفه‌ای اینست که هماهنگی مطلوبی بین عوامل ذکر شده برقرار نماید بطوری که شخص بتواند در سطح دلخواهی به انجام وظایف معوله پردازد و از حرفه خود لذت ببرد. با قبول تعریف پیشنهادی موریل وفورست، مشاور و راهنمای حرفه‌ای چندین نقش مهم ایفاء می‌نماید. اولاً موظف است که اطلاعات جامعی در مورد علایق، توانائی‌ها، و نقاط ضعف شخص جمع‌آوری نماید. آشکار است که جمع‌آوری اطلاعات عمیق و دقیق در مورد فرد بدون اطلاع از اصول اندازه‌گیری و سنجش غیرممکن است. لذا مشاور و راهنمای حرفه‌ای باید از اصول اندازه‌گیری و سنجش اطلاع کامل داشته باشد و در عین حال با تست‌های متعددی که در مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای مکرراً بکار میروند کاملاً آشنا باشد. ثانیاً باید ویژگی‌های خاص هر حرفه را بطور دقیق بررسی نماید و با مشاغل مختلف آشنا شود. ثانیاً با توجه به شناخت فرد و اطلاع از ویژگی‌های هر حرفه به فرد کمک کند که حرفه مناسبی را برگزیند. چنین روشی توسط فرانک پارسنز (F. Parsons) که اولین مرکز راهنمایی حرفه‌ای را در آمریکا ایجاد نمود بکار برده شده است. هدف راهنمای حرفه‌ای در سطح پیشرفته‌تر و موفقیت-آمیزتری اینست که علاوه بر جمع‌آوری اطلاعات مورد

نیاز به فردگسالت کند تا بتواند برای خودش تصمیم بگیرد. همچنین مشاور و راهنمای حرفه‌ای به فرد کمک می‌نماید تا بتواند در صورت لزوم تصمیمش را عوض کرده و حرفه جدیدی را برگزیند. به عبارت دیگر راهنمای حرفه‌ای معتقد است که تصمیم‌گیری یکی از مدارج عالی انسان می‌باشد. از آنچه گفته شد میتوان نتیجه گرفت که راهنمای حرفه‌ای باید:

- ۱- با تست‌های مختلف که در مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای بکار می‌روند آشنا باشد.
- ۲- بتواند نتایج تست‌ها را تعبیر و تفسیر نماید.
- ۳- با تئوریهای مختلف مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای و انتخاب حرفه آشنا باشد.
- ۴- با نحوه جمع‌آوری اطلاعات مختلف در مورد فرد و نیز در مورد حرفه آشنا باشد.

برخی از تئوریهای انتخاب حرفه

چگونه فرد حرفه معینی را انتخاب می‌کند و قسمتی از عمر و یا تمام عمرش را به انجام آن حرفه می‌پردازد؟ آیا انتخاب حرفه متکی بر عوامل خاصی است و یا اینکه بطور تصادفی و اتفاقی انجام می‌پذیرد؟ چنانچه عوامل خاصی در انتخاب حرفه مؤثرند این عوامل کدامند؟ و آیا میتوان آنها را بطور دلخواهی تغییر داد؟ تئوریهای زیرین پاسخگوی برخی از این سئوالات می‌باشند.

تئوری گینزبرگ (Ginzberg) در مورد انتخاب حرفه

گینزبرگ معتقد است که انتخاب حرفه مرحله‌ای تکاملی است که تحت تاثیر تجارب گذشته، ارزش‌ها، نحوه زندگی، هلايق، توانائی‌ها، و موقعیت‌ها قرار می‌گیرد. او معتقد است که انتخاب حرفه دارای سه مرحله متمایز میباشد:

- ۱- مرحله رؤیایی - این مرحله که تا سن یازده سالگی ادامه پیدا می‌کند تا حد زیادی تجارب زمان کودکی، آرزوها، و رؤیاهای فرد را شامل میشود. در چنین مرحله‌ای کودک نقش بزرگسالان را تقلید می‌کند. چنین مرحله‌ای بخوبی در بازیهای کودکان هویداست.
- ۲- مرحله آزمایشی - این مرحله ازن یازده سالگی آغاز و تا هفده سالگی ادامه دارد. در این مرحله کودک تمام ارزش‌ها، هلايق، و آرزوهای خود را بمرحله آزمایش قرار می‌دهد. در این مرحله کودک با مشکلاتی که در آینده ممکن است در انتخاب حرفه برایش پیش آید آشنا میشود.
- ۳- مرحله واقعی - این مرحله از سن هفده سالگی آغاز میشود. در این مرحله فرد براساس مراحل قبلی -

رؤیایی و آزمایشی - علايق واقعی خود را کشف و به انتخاب حرفه معینی می‌پردازد (گینزبرگ، ۱۹۷۱، استفن‌سن، ۱۹۶۱).

تئوری گینزبرگ در مورد انتخاب حرفه دارای اهمیت زیادی است زیرا گینزبرگ در ایجاد تئوری خود به ارزش‌های فردی و مبانی فرهنگی توجه خاصی مبذول داشته است.

تئوری رو (Roe) در مورد انتخاب حرفه

تئوری رو در مورد انتخاب حرفه متکی بر جدول طبقه‌بندی نیازهاست که توسط آبراهام مزلو (۱۹۶۸) پیشنهاد شده است. رو معتقد است که ارضاء نیازها محرک مهمی در انتخاب حرفه بشمار میرود. به عبارت دیگر فرد حرفه‌ای را انتخاب می‌نماید که جوابگوی نیازهایش می‌باشد. جدول طبقه‌بندی نیازها به ترتیب اهمیت بقرار زیر است: نیازهای جسمانی، نیاز به امنیت، نیاز به تعلق و وابستگی، نیاز به استقلال، نیاز به دانائی، نیاز به فهم و ادراك، نیاز به زیبایی، و نیاز به خودکامی و خویشن‌شناسی. فرضیه مهم در این جدول آنست که تا نیازهای اولیه ارضاء نشوند نیازهای عالی‌تر ظاهر نخواهند شد. جدول طبقه‌بندی نیازها رکن اساسی تئوری رو در مورد انتخاب حرفه می‌باشد (رو، ۱۹۵۶؛ رو، ۱۹۵۷).

رو معتقد است که رابطه کودک با والدین در سنین کودکی عامل مهمی در رشد نیازهای کودک بشمار می‌رود. همچنین رو عقیده دارد که چنین رابطه‌ای تا حد بسیار زیادی تعیین‌کننده نوع حرفه‌ای است که کودک در آتی به‌عهده خواهد گرفت. در این زمینه تئوری رو قابل انتقاد می‌باشد. زیرا این تئوری نظیر تئوری روانکامی فروید به تجارب زمان کودکی اهمیت فوق‌العاده‌ای می‌نهد و تا حد زیادی عوامل دیگری را که در رشد فردی اهمیت دارند نادیده می‌انگارند. اینکه ارضاء نیازها عامل مهمی در انتخاب حرفه می‌باشد مورد قبول اکثر علمای صاحب نظر در مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای قرار گرفته است. ولی باید توجه داشت که ارضاء نیازها نمی‌تواند تنها عامل مؤثر در انتخاب حرفه بشمار آید اگر عقیده رو را بپذیریم و متقاعد شویم که ارضاء نیازها تنها عامل مؤثر در انتخاب حرفه می‌باشد، در اینصورت منکر کارآئی و سودمندی مشاوره و راهنمایی شده‌ایم و خصیصه تغییرپذیری فرد را نادیده انگاشته‌ایم. از جانب دیگر رو هیچگونه کاربرد عملی برای انتخاب حرفه برای مدارس ابتدائی پیشنهاد نمی‌کند. رویهمرفته میتوان گفت که رو در پیشرفت مشاوره و راهنمایی حرفه‌ای گام مهمی برداشته است و تئوری انتخاب

حرفه روی نقشه بر ارضاء نیازها می باشد مورد قبول
مدهای از دانشمندان صاحب نظر در مشاوره و راهنمایی
حرفه ای قرار گرفته است. از سوی دیگر تئوری رو بعلت
تاکید فوق العاده به ارضاء نیازها بعنوان تنها عامل مؤثر
در انتخاب حرفه مورد انتقاد شدید واقع شده است. نگارنده
معتقد است که ارضاء نیازها میتواند فقط یک عامل مؤثر
در انتخاب حرفه بشمار آید.

تئوری تیدمن (Tiedeman) در مورد انتخاب حرفه

تیدمن و اوهارا (۱۹۵۹) معتقدند که انتخاب حرفه
و رشد شخصیت غیر قابل تفکیک می باشند. به عبارت دیگر
بحث در مورد انتخاب حرفه بدون بررسی رشد شخصیت
کاری عبث و بیهوده است. آنها معتقدند که انتخاب حرفه
و رشد شخصیت مراحل تکاملی را طی می کنند. فرد ضمن
تکامل و رشد با حرف مختلفی آشنا میشود و سپس براساس
تجربیات خود به اتخاذ تصمیم مبادرت میورزد و حرفه ای
را که مناسب خود می باشد برمیگزیند.

بنابراین تئوری تیدمن متکی بر اصول تصمیم گیری
است. نقش مهم مشاور و راهنمای حرفه ای اینست که به
فرد کمک کند تا بتواند تصمیم عاقلانه ای در مورد حرفه
انتخاب نماید. با مختصر نگاهی به اطراف واضح است که
زندگی هر فردی همواره با اتخاذ تصمیمات متعددی توأم
است. به عبارت دیگر زندگی بدون تصمیم گیری معنی و
مفهومی ندارد. تصمیم گیری بر تجزیه و تحلیل اطلاعات،
و سازمان دهی اطلاعات متکی میباشد.

تئوری سوپر (Super) در مورد انتخاب حرفه

خودبینی رکن اساسی تئوری سوپر در مورد انتخاب
حرفه می باشد. سوپر معتقد است که انتخاب حرفه تا حد
زیادی به اعتقاد فرد در مورد خودش بستگی دارد. به
عبارت دیگر فرد حرفه ای را انتخاب می کند که مبین و
بازگوکننده عقیده فرد در مورد خودش می باشد. سوپر
(۱۹۵۴) همچنین معتقد است که خودبینی هیچگاه ثابت
نیست بلکه همواره در حال تغییر و دگرگونی می باشد.
بنابراین فرد ممکن است با گذشت زمان به تغییر شکل خود
مبادرت ورزد. ویژگی خاص دیگری که در تئوری سوپر
(۱۹۶۳) قابل مشاهده است نقش مبانی فرهنگی، عقاید،
علائق، توانائی ها، و موقعیت اجتماعی فرد در انتخاب
حرفه می باشد. سوپر معتقد است که انتخاب حرفه و رشد
حرفه ای مراحل تکاملی هستند که در تمام عمر ادامه پیدا
می کنند. عوامل زیرین در رشد و انتخاب حرفه مؤثرند:
۱- عوامل نقشی - آن دسته از عوامل را شامل

میشود که مبین و مفسر فرد می باشند. این عوامل به فرد
کمک می کنند تا بتواند نقش خود را بعنوان یک فرد در
جامعه تعبیر و توصیف نماید.

۲- عوامل فردی - شامل عواملی نظیر هوش،
استعدادهای خاص، علایق، شخصیت، و ارزشهای فرد می-
باشد.

۳- عوامل محیطی - عواملی نظیر تاریخچه زندگی،
وضع اجتماعی و اقتصادی، عرضه و تقاضا، سطح حقوق،
و تغییرات جدید حاصله از انقلاب صنعتی را دربرمی گیرد.
سوپر مراحل زیرین را که شامل رشد حرفه ای و
انتخاب حرفه است پیشنهاد می نماید:

۱- مرحله رشدی - این مرحله از تولد آغاز و تا
سن چهارده سالگی ادامه می پذیرد. در این مرحله کودک با
اعضای مهم خانواده، همانندسازی می نماید. این مرحله
خود به مراحل جزئی دیگری تقسیم میشود که عبارتند از:
مرحله رؤیائی - از سن چهار سالگی تا سن ده سالگی،
مرحله علاقه یابی - سنین یازده و دوازده سالگی، و مرحله
توانائی - سنین سیزده و چهارده سالگی.

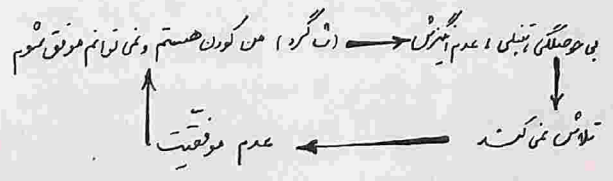
۲- مرحله اکتشافی - از سن پانزده سالگی آغاز و
تا بیست و چهار سالگی ادامه پیدا می کند. در این مرحله
خودآزمائی، تقلید، و سعی و کوشش فراوان بچشم میخورد.
مراحل جزئی که در این مرحله موجودند بشرح زیر می-
باشند: مرحله آزمایشی - سنین پانزده تا هفده سالگی،
مرحله انتقال - سنین هجده تا بیست و یک سالگی، و مرحله
آزمون عملی - سنین بیست و دو تا بیست و چهار سالگی.

تئوری پیشنهادی در مورد انتخاب حرفه

همانطوریکه قبلاً ذکر شد تئوریهای انتخاب حرفه
بطور یکسان و یکنواخت در تمام جوامع قابل تعمیم نمی-
باشند. بخاطر کارائی بیشتر باید تئوریها را براساس
نیازها و احتیاجات و مبانی فرهنگی هر جامعه تعبیر و تفسیر
نمود و سپس مورد استفاده عملی قرار داد. نگارنده بر-
آنست که تئوری جدیدی در مورد انتخاب حرفه پیشنهاد
نماید بطریقی که بتواند به نحو بهتری جوابگوی نیاز-
های جامعه باشد. مسلماً بقول و یا عدم قبول تمامی و یا
قسمتی از تئوری پیشنهادی موکول به انجام تحقیقات
علمی می باشد.

انتخاب حرفه بخش تجزیه ناپذیری از خودبینی
است. کرمن (۱۹۶۹)، سوپر (۱۹۶۳)، و تیدمن (۱۹۶۱)
همگی معتقدند که انتخاب حرفه و خودبینی وابستگی بسیار
نزدیکی بایکدیگر دارند. خودبینی عبارت از قضاوتی است
که هر فرد در مورد خود دارد. چنین قضاوتی ممکن است

در زمینه‌های زیر صورت گیرد: قضاوت درباره موفقیت، قضاوت درباره ارزش‌ها، قضاوت درباره توانائی‌های فردی، و قضاوت درباره اهمیت و اعتبار فردی (کوپس اسمیت، ۱۹۶۷). به عبارت دیگر خودبینی را میتوان بطریق زیر تعریف کرد: آیا من فرد موفق در زندگی هستم یا نه؟ آیا من فرد مفیدی هستم یا نه؟ آیا من قادرم که چنین کاری را به پایان برسانم یا نه؟ و غیره... قضاوتی که فرد در مورد خود دارد، نه فقط تا حد زیادی در انتخاب حرفه مؤثر است بلکه تعیین‌کننده مسیر زندگی در سایر شئون نیز می‌باشد. تحقیقات نشان داده‌اند که موفقیت و خوشبختی در زندگی تا حد زیادی وابسته به قضاوت مثبتی است که هر فرد درباره خود دارد. در این زمینه تحقیقات متعدد نشان میدهند که بخش عظیمی از عدم موفقیت دانش-آموزان در مدارس بعلت قضاوت منفی است که آنها درباره خود دارند. برای روشن شدن موضوع به مثال زیر توجه نمائید. دانش‌آموزی که خود را کردن می‌انگارد انگیزه مطالعه و یادگیری و تلاش را از دست میدهد. مسلماً تلاش و فعالیت عوامل مهمی در موفقیت بشمار میروند. بر اثر عدم انگیزش و تنبلی کودک نمی‌تواند موفقیتی کسب نماید لذا مردود میشود. تصویر زیر این جریان را بخوبی

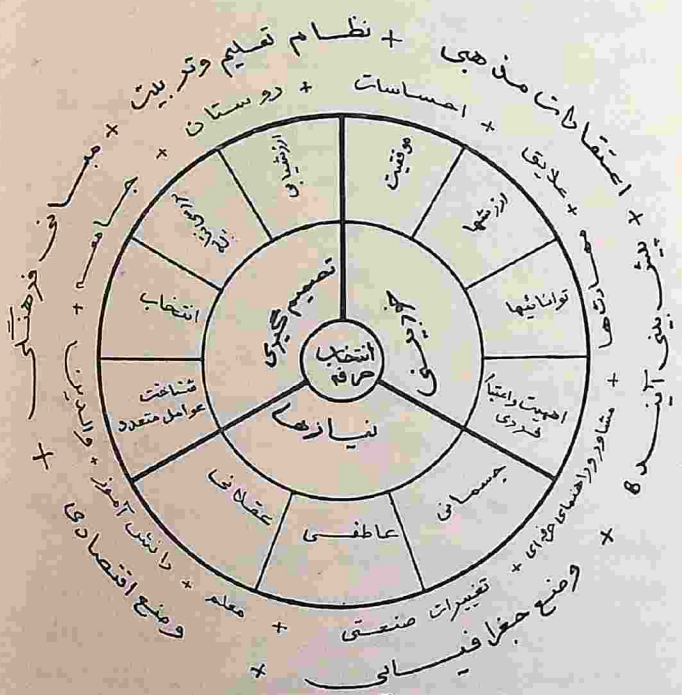

تصویر شماره (۱): رابطه بین خودبینی و عدم موفقیت.

نشان می‌دهد.

نحوه تربیت خانواده تا حد زیادی در رشد خودبینی مؤثر است. به عبارت دیگر رابطه کودک با والدین در سالهای اولیه زندگی تا حدودی تعیین‌کننده میزان ونحوه خودبینی فرد می‌باشد. در این زمینه همانطوریکه رو نیز معتقد است رابطه کودک با والدین حایز اهمیت خاصی است. در عین حال باید دانست که رابطه بین کودک با والدین تنها عامل تعیین‌کننده میزان خودبینی کودک و در نتیجه تنها عامل مؤثر در انتخاب حرفه نمی‌تواند باشد. همانطوریکه در تصویر شماره (۲) نشان داده شده است رشد حرفه‌ای و انتخاب حرفه مرحله‌ای تکاملی است که به فرد کمک‌کند تا تجربیات موفقیت‌آمیزی در زندگی کسب نماید. بعلاوه مشاور و راهنمای حرفه‌ای میتواند ضمن

تماس باوالدین به‌آنها بیاموزد چگونه به پرورش خودبینی مثبت در کودکان اقدام نمایند. ارضاء نیازهای فردی و اجتماعی عامل دیگری است که در انتخاب حرفه حائز اهمیت خاصی می‌باشد. انسان از بدو زندگی همواره تلاش نموده است که نیازهای جسمانی، عاطفی، و عقلانی خود را به نحو مطلوبی ارضاء نماید. در این زمینه میتوان گفت که جدول طبقه‌بندی نیازها که توسط مزلو پیشنهاد شده بخوبی بازگوکننده این اصل می‌باشد. باید توجه داشت که ارضاء نیازها تنها عامل تعیین کننده انتخاب حرفه نمی‌باشد بلکه فقط یکی از چندین عواملی است که در انتخاب حرفه شرکت دارند. میتوان گفت که ارضاء نیازها یکی از ارکان اساسی انتخاب حرفه می‌باشد.

تصویر شماره ۲: عوامل تعیین‌کننده انتخاب حرفه

تصمیم‌گیری یکی از صفات مهم و مشخصه انسانی است. فرد همواره در زندگی با مشکل تصمیم‌گیری مواجه است. تحقیقات متعدد نشان داده است که آدم دودل و مردد بامشکلات عاطفی مختلفی مواجه می‌باشد و موفقیت کمتری در زندگی نصیبش میگردد. لذا تصمیم‌گیری باید از سنین کودکی به دانش‌آموزان مدارس آموخته شود. یکی از اولین مراحل مهم تصمیم‌گیری حرفه‌ای اینست که باید افراد را با مشاغل متعددی آشنا نمود. سپس عواقب و نتایج حاصله

از هر تصمیم را با آنها مورد علاقه و بررسی قرار داد و به آنها کمک نمود تا مناسب‌ترین شغل را انتخاب نمایند. همانطوریکه تصویر شماره (۲) نشان می‌دهد خود-پیشنی، نیازها، و تصمیم‌گیری ارکان ارساسی تئوری پیشنهادی انتخاب حرفه می‌باشند. نگارنده در نظر دارد که طی مقالات دیگری هر یک از این عوامل را به دقت و به تفصیل مورد بررسی و موشکافی قرار دهد.

خلاصه

بطوریکه فوقاً ذکر شد عوامل مؤثر در انتخاب و

مآخذ

- Coopersmith, S.B., *The Antecedents of Self-Esteem*. San Francisco: W.H. Freeman and Company, 1967.
- Ginzberg, Elli, *Career Guidance*. New York: McGraw Hill, 1971.
- Korman, A.k. «Self-Esteem as a Moderator in Vocational Choice: Replications and Extensions,» *Journal of Applied Psychology*, 53: 188-192, June, 1969.
- Maslow, A.H. *Toward a Psychology of Being*. New York: D. Van Nostrand Company, 1968.
- Morrill, W. H., Forest, D. J. «Dimensions of Counseling for Career Development,» *Personnel and Guidance Journal*, 49: 299-305, December, 1970.
- Roe, A. *The Psychology of Occupations*. New York: John Wiley and Sons, 1956.
- Roe, A. «Early Determinants of Vocational Choice,» *Journal of Counseling Psychology*, 4: 212-217, Fall, 1957.
- Stephen Son, R.R. «Occupational Choice as a Crystallized Self-Concept,» *Journal of Counseling Psychology*, 8: 211-219, Spring, 1961.
- Super, D. E. «Career Patterns as a Basis for Vocational Counseling,» *Journal of Counseling Psychology*, 1: 12-20, Winter, 1954.
- Super, D.E. «Self-Concepts in Vocational Development,» in *Career Development: Self-Concept Theory*. New York: Teachers College, Columbia University, 1963.
- Tiedeman, D.V. «Decision and Vocational Development: A Paradigm and its Implications,» *Personnel and Guidance Journal*, 40: 15-20, October, 1961.